

електронних документів, тому окреме місце посідає підготовка стандартів у сфері роботи з електронними документами та електронними архівами. Позитивним є те, що в Україні частина національних стандартів з архівної справи гармонізована з міжнародними стандартами, що урегульовують питання: зберігання архівних та бібліотечних матеріалів, конверсії й міграції цифрових записів, сховищ цифрових записів довіреної третьої сторони, оцінювання ризиків для процесів та систем запису тощо.

Отже, сучасний стан стандартизації у сфері архівної справи в умовах інформатизації та цифровізації суспільства можна охарактеризувати як такий, що значно відстає від міжнародного. Загалом це зумовлено незадовільним станом стандартизації протягом всієї історії незалежності нашої країни, кадровими проблемами в архівній сфері тощо. Доцільним є залучення фахівців науково-дослідних інститутів, закладів вищої освіти, архівістів-практиків, незалежних експертів у заходах щодо внесення пропозицій удосконалення та адаптації стандартів у сучасних умовах інформатизації та цифровізації життєдіяльності суспільства, контролю за ефективністю їх реалізації. Це є необхідною умовою переходу до формування єдиного інформаційного простору, а також одним із ключових факторів успішної реалізації цифрової трансформації галузі.

Н. Коржик

ЗБЕРЕЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ АРХІВІВ ЗАСОБАМИ ОЦИФРУВАННЯ

N. Korzhyk

PRESERVATION OF INFORMATION RESOURCES OF ARCHIVES BY DIGITALIZATION MEANS

Оцифрування є одним із засобів збереження архівних ресурсів, особливо актуальним у сучасних складних умовах підступного знищення країною агресором архівів України, їх фондів, безцінних історичних документів. Оцифрування, як дієвий засіб, уможливує не тільки збереження та надання віддаленого доступу до архівних ресурсів користувачам, а й відтворення архівних документів методом створення високоякісних цифрових копій.

Уже певний час оцифрування архівних документів в Україні ведеться державними архівами та здійснюється для розв'язання наступних питань: з метою збереження документів, можливості подальшої реставрації та корекції архівних документів на стадії цифрової копії, створення цифрового фонду документів НАФ, надання доступу користувачам до архівних документів (цифрові копії).

Слід зазначити, що попри складні умови роботи під час російської воєнної агресії, державні архіви України у 2023 р. оцифрували — 571754 одиниць зберігання та 27488 описів справ. Якщо порівняти з минулими роками, то бачимо динаміку в нарощуванні темпів оцифрування архівних документів, оскільки у 2022 р. оцифрували — 271913 одиниць зберігання та 31770 описів справ (Звіт про роботу Укрдержархіву, ... пріоритети Укрдержархіву на 2023 р.), 2021 рік засвідчив наступні результати — 24990 описів, а у 2020 р. було оцифровано — 15063 описів справ (Про роботу Укрдержархіву, ... у 2021 р. та пріоритети Укрдержархіву на 2022 р.).

Порівнюючи результати оцифрування за останні роки, спостерігаємо зростання обсягів оцифрування архівних документів, що на сьогодні є особливо важливим,

оскільки це зменшує загрозу повної втрати архівних документних ресурсів у результаті руйнації фондосховищ архівних установ.

Наступним актуальним кроком є продовження роботи щодо презентації оцифрованих архівних документів на архівному порталі, що об'єднує архівні установи на єдиній платформі — «Міжархівний пошуковий портал» (<https://searcharchives.net.ua>). Сьогодні в проєкті бере участь уже 8 архівів та надається доступ до архівної інформації (цифрових копій об'єктів зберігання) — 7020 архівних фондів. Нині до реалізації проєкту залучені наступні архіви:

- Центральний державний архів вищих органів влади та управління України;
- Центральний державний історичний архів України (м. Київ);
- Центральний державний архів громадських об'єднань та Українці;
- Центральний державний архів-музей літератури і мистецтв України;
- Цифровий архів Західноукраїнської народної республіки;
- Центральний державний історичний архів України (м. Львів);
- Державний архів Львівської області;
- Державний архів Полтавської області.

Отже, з 7 центральних державних архівів долучилися до міжархівного порталу 6, надаючи свої оцифровані документи, а серед обласних державних архівів (з 24-х) — поки лише львівський і полтавський. Тому важливішим завданням є оцифрування архівних ресурсів та їх об'єднання в цифровому просторі, оскільки оцифрування дозволяє зберегти та зробити широкодоступними найцінніші документи, що зберігаються у фондах архівних установ. Крім цього це дозволить підвищити сервісні та комунікаційні можливості архівних установ.

I. Зарудко

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА КНИГОРОЗПОВСЮДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

I. Zarudko

STATE SUPPORT OF BOOK DISTRIBUTION IN UKRAINE

Майже кожна країна світу впроваджує державне регулювання книгорозповсюдження, адже це — одна з найкреативніших галузей економіки. Підтримання книжкової індустрії є необхідним заходом для життєздатності національної книги.

Український інститут книги (УІК) провів дослідження, у результаті якого з'ясував, що 88% громадян України ніколи або майже ніколи не беруть книжок у бібліотеках. УІК опублікував карту книгарень України (за офіційними даними їх — 447 штук) заявивши про збільшення кількості книгарень за останній рік. Однак необхідно також враховувати і кількість закритих книгарень — наприклад, до початку повномасштабного вторгнення у мережі «Книголенд» було 42 книгарні — зараз їх 37, у КСД повномасштабне вторгнення забрало 18 магазинів на противагу відкритим під час вторгнення шістьом книгарням.

На сьогодні в Україні задекларовано низку заходів з державної підтримки книгорозповсюдження. По-перше, важливою подією на ринку книгорозповсюдження було прийняття Закону України №2309-IX від 19.06.2022 «Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення обмежень на ввезення та розповсюдження видавничої продукції, що стосується держави-агресора, Республіки Білорусь, тимчасово окупованої території України», яким нарешті забороняється ввезення на митну територію України та/або розповсюдження на її території видавничої